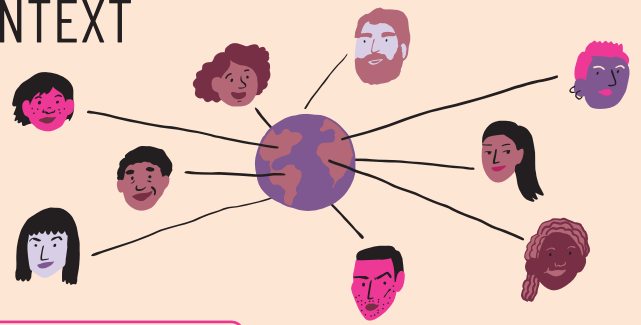

SEKSWERKBELEID IN INTERNATIONALE CONTEXT

Overal ter wereld zijn er volwassenen die tegen betaling seksuele diensten aanbieden. Sekswerk wordt voornamelijk gedaan door vrouwen maar ook door mannen, trans personen en non-binaire mensen. Niet ieder land gaat hier hetzelfde mee om. Er wordt vaak gesproken over vier modellen wanneer het gaat om sekswerkwetgeving.

SEKSWERKWETGEVINGSMODELLEN

LEGALISATIE

Het aanbieden, kopen en faciliteren van seksuele dienstverlening is legaal. Er zijn specifieke sekswerk-gerelateerde regels, bijvoorbeeld verplichte registratie of medische controles, om aan te voldoen.

Waar: Bangladesh, Duitsland, Griekenland, Nederland, Peru, Taiwan

Wat houdt het in voor sekswerkers:

- Sekswerkers die zich niet aan de specifieke regels houden van waar, hoe en met wie ze mogen werken lopen vaak dezelfde risico's als onder (gedeeltelijke) criminalisatie.
- De regels beperken vaak de zelfstandigheid, autonomie en soms ook de veiligheid van sekswerkers. Vaak zijn er kosten verbonden aan het voldoen aan deze regels.
- Sommige mensen, bijvoorbeeld bepaalde migranten, kunnen worden buitengesloten.

GEDEELTELIJKE CRIMINALISATIE

Het aanbieden en/of kopen en/of faciliteren van seksuele dienstverlening is strafbaar.

Waar: Verenigd Koninkrijk, Argentinië, India, Kazachstan, Spanje, Ivoorkust

Wat houdt het in voor sekswerkers:

- In veel van deze landen zijn 'derde partijen' strafbaar. Dit zijn bijvoorbeeld bordeelhouders, managers, boekhouders en chauffeurs. Soms wordt het bij je hebben van condooms als 'bewijs van prostitutie' gebruikt.
- Wanneer sekswerkers samenwerken in een appartement - iets wat vaak gebeurt om de eigen veiligheid te waarborgen - wordt dat gezien als het runnen van een borddeel, waardoor deze sekswerkers toch strafbaar zijn. Als gevolg hiervan zullen deze sekswerkers niet snel de politie bellen mochten ze een gewelddadige klant hebben.

- Ook tippelen is in veel van deze landen strafbaar, waardoor sekswerkers meer geïsoleerd klanten moeten werven wat meer risico's met zich mee brengt.

VOLLEDIGE CRIMINALISATIE

Het aanbieden, kopen en faciliteren van seksuele dienstverlening is strafbaar.

Waar: Verenigde Staten (niet alle staten), Albanië, China, Marokko, Roemenië, Rusland

Wat houdt het in voor sekswerkers:

- Sekswerkers riskeren een boete en/of een gevangenisstraf. Een veroordeling levert een strafblad op wat de toegang tot legaal werk in de toekomst verkleint.
- Sekswerkers kunnen bij misbruik of geweld niet naar de politie omdat ze zelf strafbaar zijn.
- In veel landen wordt het bij je hebben van condooms als 'bewijs van prostitutie' gebruikt.
- Sekswerkers ervaren veel misbruik en geweld door politie.
- Transvrouwen worden onder andere in de Verenigde Staten door de politie gearresteerd op verdenking van het aanbieden van seksuele diensten simpelweg omdat ze op straat lopen.

DECRIMINALISATIE

Het aanbieden, kopen en faciliteren van seksuele dienstverlening is legaal. Er gelden geen sekswerk-specifieke regels.

Waar: Australië (specifiek in New South Wales), Nieuw Zeeland

Wat houdt het in voor sekswerkers:

- Sekswerkers kunnen zelf bepalen waar, hoe en met wie ze werken.
- Sekswerkers kunnen samen een werklocatie delen.
- Geweld, dwang en uitbuiting zijn ook onder decriminalisatie strafbaar.
- Vanwege haar/zijn machtspositie, heeft de beheerder van een borddeel wel een vergunning nodig.
- Bij misstanden gepleegd door een beheerder kunnen sekswerkers gebruik maken van het arbeids- of strafrecht, zodat wel de dader bestraft wordt maar de werkplek beschikbaar blijft voor sekswerkers.

Let op: Migranten worden in Nieuw Zeeland uitgesloten van deze wet en hebben hier dus geen toegang tot het rechtssysteem als sekswerker.

Resultaat: Uit veel onderzoek blijkt dat decriminalisatie van sekswerk meer veiligheid oplevert voor iederéén die in de seksindustrie werkzaam is. Ook organisaties als UNAIDS, de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), UNFPA, Amnesty International en Human Rights Watch spreken zich daarom uit voor decriminalisatie.

ZWEEDSE MODEL

Dit is een voorbeeld van gedeeltelijke criminalisatie waarbij het kopen en faciliteren van seksuele dienstverlening strafbaar is. Sekswork wordt onwenselijk geacht en de wet heeft uiteindelijk als doel om sekswork uit te bannen.

Waar: Het Zweedse model komt naast Zweden voor in Frankrijk, Ierland, IJsland, Israël, Noorwegen en Canada.

Wat houdt het in voor sekswerkers:

- Sekswerkers zelf zijn niet strafbaar, maar hun klanten én iedereen die sekswerkers helpt om hun werkzaamheden uit te voeren, zoals bordeelhouders, managers, chauffeurs en boekhouders, zijn dat wel.

- Sekswerkers lopen veel van dezelfde risico's als wanneer ze strafbaar zijn doordat ze niet zichtbaar klanten kunnen werven en het stigma tegen sekswerkers toeneemt.

- Uit onderzoek blijkt dat sekswerkers in deze landen sinds de strafbaarstelling van klanten meer worden geconfronteerd met stigma, meer geweld van klanten meemaken, minder geneigd zijn aangifte te doen en dat de hiv-prevalentie omhoog gaat. Sekswerkers in Zweden zijn hun woonruimte kwijtgeraakt omdat huiseigenaren bang zijn ervan beticht te worden prostitutie te faciliteren. Zie onder andere het rapport 20 Years of Failing Sex Workers van de Zweedse sekswerkerorganisatie Fuckförbundet.

VEELGESTELDE VRAGEN

Wat voor wetgeving willen sekswerkers?

Sekswerkers wereldwijd zetten zich in voor volledige decriminalisatie. Dit is het enige model dat gebaseerd is op het waarborgen van de mensenrechten van mensen die sekswerken en er zijn zeer positieve ervaringen mee in Nieuw Zeeland en delen van Australië.

Helpt het om sekswerkers te legaliseren maar hun klanten te criminaliseren?

Nee. Mensen doen (seks)werk omdat zij een inkomen nodig hebben. Wanneer er minder klanten zijn, dalen de prijzen of moeten er meer risicovolle diensten worden aangeboden om inkomsten te krijgen. Gecriminaliseerde klanten zijn bang om gearresteerd te worden waardoor het moeilijker is voor sekswerkers om hun klanten vooraf te screenen. Ook vindt het werk vaker plaats op minder zichtbare locaties. Hierdoor lopen sekswerkers meer risico.

Hoe weten wij wat sekswerkers willen?

Wereldwijd zijn er honderden organisaties en netwerken van en voor sekswerkers die ervaringen uitwisselen en gezamenlijk lobbyen voor betere bescherming van hun rechten als mensen en werkers. De Nederlandse belangenvereniging van sekswerkers is PROUD. Het grootste wereldwijde netwerk is Network of Sex Work Projects (NSWP). Alhoewel de contexten zeer verschillen, is er een sterke consensus voor het volledig decriminaliseren van sekswork.

Hoe kunnen we dan mensenhandel in de seksindustrie bestrijden?

Maak onderscheid tussen sekswork en mensenhandel in beleid. Sekswerkers zelf hebben baat bij het bestrijden van misstanden en kunnen hierbij effectieve partners zijn. Uit onderzoek in India blijkt dat wanneer sekswerkerorganisaties leidend zijn in een gezamenlijke ketenaanpak tegen mensenhandel de grootste successen worden behaald. Controleer bij elke maatregel tegen mensenhandel of die geen negatieve effecten heeft op de veiligheid, gezondheid en autonomie van sekswerkers.

Helpt klantcriminalisatie tegen mensenhandel?

Nee, daar is geen enkel bewijs voor. Klantcriminalisatie draagt wel bij aan het stigma op de seksindustrie waardoor sekswerkers meer discriminatie en geweld ervaren en minder gebruik maken van hulpverlening en gezondheidsdiensten. Er is wel bewijs dat elke vorm van criminalisering, inclusief criminalisering van klanten, een negatieve impact heeft op de veiligheid, gezondheid en rechten van sekswerkers.

Is sekswork geweld tegen vrouwen?

Nee, maar net als in ander werk komt geweld en misbruik voor. Sekswerkers hebben wel een groter risico op geweld door het stigma op sekswork en omdat zij in veel landen geen beroep op de politie kunnen doen bij geweld. Behalve vrouwen zijn er trouwens ook mannen, trans personen en non binaire mensen die sekswork doen.